

Raportul primarului orașului Cimișlia privind activitatea primăriei în anul 2018

Orașul Cimișlia este un oraș de dimensiuni medii, dar amplasamentul geografic și alți factori favorabili ar trebui să-i dea o importanță mai mare în viața economică politică culturală a regiunii.

În ultimul număr al Monitorului Oficial al Republicii Moldova a fost publicat programul desfășurat de investiții în repararea drumurilor comunale, locale și naționale pentru anul 2019. Și în acest program se vede atitudinea diferită a autorităților centrale și raionale față de orașele de reședință în dependență de apartenența politică. În raioanele Hîncești, Căușeni sunt alocați pentru drumuri în orașe de 2 ori mai mulți bani decât pentru orașul Cimișlia, iar repartizarea banilor în interiorul raioanelor este determinată de președinții de raioane. Orașul Cimișlia și așa este discriminat în comparație cu orașele, numite recent municipii, dar care sunt de aceeași talie ca și orașul Cimișlia.

La aniversarea a 25 ani de la instituirea asociației orașelor din România, la care au participat, miniștri secretari de stat și președintele României, s-a vorbit mult despre rolul orașelor, ca principalul bastion al dezvoltării rurale, orașele susțin dezvoltarea în raza de aproximativ 30 km și este necesar să fie susținute de stat. Municipiile, orașe mai mari, ca regulă nu mai au nevoie de susținere din partea statului, avînd venituri suficiente

APL are două funcții de bază:

1. De reprezentare și realizare a intereselor cetățenilor în dezvoltarea a localității.
2. De asigurare a populației cu serviciile necesare.

I. Reprezentarea și realizarea intereselor cetățenilor localității

Am realizat mai multe acțiuni pentru reprezentarea și realizarea intereselor cetățenilor localității prin activitatea mea în calitate de Primar, vicepreședinte CALM, delegat CALRCE în relațiile cu autoritățile statului, partenerii de dezvoltare – Delegația UE, ambasadele României, SUA, Franței, Poloniei și altor state, cu USAID, cu PNUD, Convenția Primarilor ș.a..

În calitate de Primar am studiat cu atenție problemele cu care se confruntă cetățenii, am identificat interesele lor, am participat la elaborarea diferitor planuri și programe care ne-ar da un impuls spre dezvoltare.

În anul 2018 au fost organizate 7 ședințe ale consiliului orașenesc la care au fost înaintate 180 proiecte de decizii și din acestea adoptate – 148.

Au fost emise 185 dispoziții ale activității primarului pe întrebări generale și 210 referitor la personalul scriptic. A fost pus în funcțiune Ghișeul unic.

Probleme majore:

- cod roșu de migrație (deficit de forță de muncă);
- industria locală avansează insuficient;
- schimbări climatice,
- sărăcie, venituri derizorii în bugetul orașului, în special venituri proprii, politizarea excesivă a finanțării din fondurile naționale, din bugetul raional.

Din tabliță nr. 1 se vede cum au crescut veniturile în bugetul otășenesc. Din 2013 administrarea și finanțarea școlilor a trecut de la Primărie la Consiliul raional și ministerul finanțelor și atunci veniturile în bugetul orașului au scăzut brusc. În orașul Cimișlia această scădere a fost mai pronunțată și agravată de faptul că în anul 2013 consiliul raional a lipsit totalmente orașul de transferuri cu destinație specială pentru finanțarea grădinițelor de copii, în rezultat orașul a pierdut peste 4 mln lei, iar colectivul primăriei a trebuit să depună un efort mare pentru colectarea mai deplină a banilor din surse ce țin de venitul propriu, a datoriilor la buget și să reducă investițiile. Dependența de Consiliul raional, care a prejudicat bugetul orașului cu peste 4 mln. lei în anul 2013, se vede foarte bine în comparație cu finanțarea pentru anul 2014 prin compararea cifrelor din tabliță. Din 2014 pînă în anul 2018 creșterea veniturilor a fost

permanentă, dar în mare dependență de banii veniți din alte surse. Mai mulți bani au venit în bugetul orașului în anul 2014 când au avut loc alegeri parlamentare – 3600 mii lei pentru drumuri și în anul 2017 când au fost primiți 1220,8 lei din Fondul pentru situații excepționale și 2250,0 mii lei de la consiliul raional, majoritatea pentru drumuri. În anul 2016 bugetul a pierdut 715 mii lei într-un litigiu cu fostul concesionar al apeductului și rețelelor de canalizație, SRL Făclia.

De la 01.01.2015 bugetul orașului se formează după noi reguli, care exclud politizarea banilor publici la acest nivel.

Ultimii 3 ani veniturile proprii în bugetul orașenesc au constituit în medie 41,6% din totalul veniturilor. Tendința de creștere a veniturilor proprii poate fi urmărită obiectiv din anul 2015, sumele fiind comparabile, iar suma din anul 2014 de 6021,8 mln. lei caracterizează situația de până la modificarea legii, când s-a renunțat la formarea bugetului după normativele de cheltuieli, formulă care nu stimula eforturile autorităților locale pentru sporirea veniturilor proprii. Din 2015 până în 2018 veniturile proprii acumulate anual în bugetul orașenesc au crescut cu 133,4 %. Creșterea veniturilor proprii, în cifre absolute, a avut loc în primii ani 2015-2016 ca mai apoi suma veniturilor proprii să rămână de fapt aceeași pe parcursul ultimilor 2 ani, aceasta rezultă din epuizarea rezervelor de creștere identificate. Consiliul orașenesc deja pe parcursul ultimilor 3 ani n-a majorat impozitele și taxele locale, ținând cont de capacitatea de suportare a populației sărăcite și conștient pe diminuarea fenomenului migraționist și stimularea economiei locale, care are tendință spre depresie. Aste adevărat și că Parlamentul deja pe parcursul a peste 15 ani n-a majorat rata maximală pentru impozitul funciar.

Specialiștii primăriei depun permanent eforturi pentru valorificarea rezervelor și recuperarea datoriilor la buget, de pildă în anul 2018 au fost reduse restanțele la plata impozitelor pe bunurile imobiliare cu 57,5 mii lei.

Din această analiză rezultă că posibilitatea de dezvoltare a localităților din componența unității administrativ teritoriale orașul Cimișlia depinde de modificarea legislației Republicii Moldova cu suplimentarea surselor de formare a bugetelor locale și în primul rând a veniturilor proprii (asemănător UTA Găgăuză), depolitizarea fondurilor naționale de dezvoltare și de ajutoare substanțiale din partea partenerilor externi de dezvoltare.

În anul 2018 în oraș au fost implementate câteva proiecte investiționale cu parteneri externi, printre care

- secția de producere a brichetelor la întreprinderea municipală;
- revitalizarea urbană (terenul sportiv din Scuarul Copilăriei).

Acum suntem în câteva proiecte, precum Convenția Primarilor (iluminarea stradală), Primării pentru creștere economică, IFAD (curățirea de nămol a iazului Japari), ambasada Franței (împreună cu comunele Ecaterinovca și Selemet – dezvoltarea turismului), Fondul Solidaritate Revitalizarea urbană (al doilea proiect).

Mai dificil derulează relațiile și proiectele finanțate din fondurile naționale.

Astfel suntem nevoiți să implementăm proiectele precum recultivarea poligonului pentru depozitarea deșeurilor solide și construcția poligonului temporar cu forțe proprii, construcția infrastructurii parcului industrial cu forțe proprii. Ultimii ani nici orașul nici raionul Cimișlia nu primesc finanțări din Fondul de Dezvoltare Regională. Iar din Fondul Ecologic Național în anul 2018 am primit doar 384 mii lei din cei 3654,0 mii lei planificați și promiși, noi am investit 643,0 mii lei cu intenția de a nu reține lucrările de construcție a canalizației și stației de pompare a apelor reziduale în regiunea dinspre Cenac..

Am depus eforturi pentru aprofundarea relațiilor de colaborare cu localitățile înrudite precum Hîrlău, Huși, Vălenii de Munte, Campina, comunele din Polonia (Novogrod Bobrjansk, Rokicini), Belarusia (Vileica), am dezvoltat colaborări cu mun. Cluj, mun. Slobozia, or. Sighișoara și alte localități din România în contextul Centenarului Unirii, cu speranța că vom primi și foloase materiale. S-a reușit doar primirea unui ajutor de 20,0 mii RONi de la mun. Campina și participarea apicultorilor noștri la târgul mierii din mun. Campina.

Am continuat eforturile pentru impulsivizarea dezvoltării economiei orașului:

- finalizată elaborarea și verificarea documentației de proiect pentru construcția Lacului de acumulare a apei din râul Cogîlnic „Iazul lui Iepure”, construcția pieței agroalimentare regionale.
  - a fost deblocată dezvoltarea parcului industrial Cimișlia prin recultivarea poligonului vechi pentru depozitarea deșeurilor solide și susținerea construcției fabricii de procesare a laptelui de oi.
  - în rezultatul colaborării cu Zona Economică Liberă (ZEL) Bălți, parlamentul a adoptat o lege prin care pe suprafața de 20,0 ha din parcul industrial va fi o înființată o filială a ZEL.
- În anul 2018 am început realizarea proiectului Grădina botanică din Cimișlia.

Lista lucrărilor îndeplinite în anul 2018

Nr.	Denumirea activităților	Costul lucrării
1	<i>Drumuri:</i>	
	Plombarea străzilor din oraș	200,0 mii lei
	Procurarea și instalarea indicatoarelor rutiere și marcaj rutier	18,4 mii lei
	Asfaltarea conexiuni str. M. Eminescu	205,7 mii lei
	Asfaltarea străzilor M. Costin și A. Perciun	489,9 mii lei
	Procurarea pietrișului	594,9 mii lei
	Lucrari de împrăștiere a pietrișului: str. M. Kogîlniceanu; str. Cogîlnic; str. V. Micle; s. Bogdanovca Veche str. T. Șevcenco	422,2 mii lei
	Reparația capitală a 2 stații de autobuz	57,1 mii lei
	Material anti-derapant (nisipul)	12,0 mii lei
	Finalizat drumul din plăci de beton str. Maria Ciubotaru	60,0 mii lei de achitat în 2019
	Total:	2000,0 mii lei
2	Drumuri în cadrul programului „Drumuri bune pentru Moldova	6000,0 mii lei
3	<i>Amenajare:</i>	
	Înhumarea fostei gunoiște orașenești	1 099,0 mii lei
	Pregătirea terenului pentru noul poligon de deșeuri (decaparea betonului și asfaltului).	84,3 mii lei
	Lucrări de terasament la noul poligon de deșeuri	79,8 mii lei
	Procurarea încărcătorului frontal	200,0 mii lei
	Procurarea tractorului pentru echipa de salubritate (inclusiv remorca)	146,7 mii lei
	Instalații de împrăștiat material antiderapant și cosit	25,0
	Mașina de cosit iarba la stadion	30,0 mii lei
	Construcția terenului multifuncțional în Scuarul Copilăriei	930,0 mii lei (devizul de 2 651,2 mii lei)
	Construcția WC în Scuarul Copilăriei	618,6 mii lei
	Construcția platformei pentru depozitarea materiei prime privind producere brichetelor	183,9 mii lei
	Lucrari de reparatie a depozitului pentru instalarea linie de producere a brichetelor	740,4 mii lei
	Construcția rampei de acces la linia de brichetare	19,9 mii lei
	Procurarea țevii de apeduct pentru aprovizionarea cu apă a cartierului Cogîlnic (2 ori, prima dată deteriorată)	279,1 mii lei
	Sudarea țevii din polietilenă segmentul din magistrala care aprovizionează cartierul Cogîlnic (2 ori)	44,2 mii lei

	Aprovizionarea cu energie electrică a sondei arteziene din zona Malina (fosta la ElectroCon)	35,2 mii lei
	Construcția rețelelor de canalizație și stației de pompare a apelor uzate	643,0 mii lei contribuția din bugetul orașului
	Construcția rețelelor de canalizație și stației de pompare a apelor uzate	384,0 mii lei FEN din cei 3654,0 mii lei promiși pentru anul 2018
	Total:	5580,0 mii lei
4	<i>Iluminat stradal:</i> (str. Al. cel Bun; I. Creangă; Miorița; S. Lazo; C. Stere; I.Gagarin; M. Cibotaru;)	
	Materiale (corpuri de iluminat, cablu, etc.)	88,7 mii lei
	Executarea lucrărilor	51,2 mii lei
	Total:	139,9 mii lei
5	<i>Instituții subordonate:</i>	
	Proiectarea centralei termice la gr. Andrieș	59,7 mii lei
	Reparația capitală a blocului alimentar și a depozitului la gr. Făt-Frumos	274,8 mii lei
	Reparația capitală a pavilioanelor de joacă pentru copii la gr. Făt-Frumos	83,8 mii lei
	Schimbarea acoperișului la gr. Viorica	204,5 mii lei
	Construcția pavilionului de joacă pentru copii la gr. Viorica	65,9 mii lei
	Teren de joacă pentru copii la gr. Viorica	32,6 mii lei
	Conectarea gr. Viorica la sistemul de canalizare orășenesc	2,5 mii lei
	Construcția pereului și reparația capitală a pragurilor la gr. Foișor	180,2 mii lei
	Pavarea curții la gr. Ghiocel	115,2 mii lei
	Reparația înrărilor în subsol la gr. Ghiocel	50,1 mii lei
	Reparația sălii festive la gr. Rîndunica	89,2 mii lei
	Construcția trotuarului la gr. Scufița Roșie	69,8 mii lei
	Teren de joacă pentru copii la gr. Scufița Roșie	15,9 mii lei
	Reparația acoperișului la gimnaziu din s. Bogdanovca Veche	30,0 mii lei
	Construcția sistemului de încălzire, apeduct și canalizare interioară la clădirea stadionului orășenesc	78,7 mii lei
	Finisarea lucrărilor de reparație la etajul II din incinta Casei de Cultură	224,2 mii lei
	Procurarea mobilierului pentru etajul II din incinta Casei de Cultură	92,6 mii lei
	Reparația capitală a blocului sanitar din incinta bibliotecii orășenești	36,1 mii lei
	Schimbarea ușilor exterioare la biblioteca orășenească	12,7 mii lei
	Reparația anticamerii din incinta clădirii administrative a primăriei orașului Cimișlia	30,4 mii lei
	Schimbarea ferestrelor la clădirea administrativă a primăriei orașului Cimișlia	119,4 mii lei
	Executate 5 sculpturi din piatră pentru Scuarul Copilăriei	100,0 mii lei
	Total:	1968,3 mii lei
	În întregime investiții	9688,2+6000,0=15688.2

II Asigurarea cetățenilor cu serviciile necesare

Întreprinderea municipală „Servicii Publice Cimișlia”

Numarul mediu scriptic al personalului întreprinderii pentru anul 2018 a fost de 79 persoane, dintre care 9 personal administrativ;

Pe parcursul anului s-au angajat 43 persoane și 20 s-au eliberat;

Numărul angajaților a crescut în legătură cu luarea la deservire a rețelelor deservite anterior de SRL „Făclia” și a pieței orașenești (s-a obținut câștig de cauză în instanțe de judecată).

Salariul mediu lunar al întreprinderii pentru anul 2018 constituie 3800 lei;

Venitul întreprinderii pentru 2018 a constituit 8 965, 7 mii lei.

Cheltuielile întreprinderii pentru 2018 au fost de 9 447,9 mii lei (de fapt cheltuielile au constituit 80901,0 mii lei, deoarece n-a fost decontată suma calculată a amortizației fondurilor fixe).

Remunerarea muncii 3 601, 7 mii lei.

Contribuții pentru asigurare socială și medicală 934,9 mii lei

Combustibil 480,0 mii lei

Energia electrică 1 751, 5 mii lei

Uzura calculată a mijloacelor fixe 1 357, 8 mii lei

Venitul pe sectorul salubritare a constituit 1 786, 2 mii lei, iar cheltuielile - 2 874,0 mii lei;

Pentru evacuarea deșeurilor, conform cifrei prezentate de întreprinderea municipală, venitul a constituit 1207202,05 lei, iar cheltuielile 2410,4 mii lei, pierderile ar fi de - 1203,2 mii lei.

În anul 2019 consiliul de administrare al întreprinderii urmează să verifice corectitudinea calculării datelor prezentate, starea colectării taxei de salubritare de la populație, colectării plății de la agenții economici, argumentarea și oportunitatea cheltuielilor făcute, dar și să propună în caz de necesitate consiliului orașenesc modificarea taxei.

Acțiunile ÎM Servicii Publice Cimișlia pe parcursul anului 2018 au fost orientate pe următoarele domenii:

Asigurarea funcționalității infrastructurii existente:

1. A fost curățată stația de pompare a apelor reziduale din regiunea Făt Frumos și Stația centrală de pompare a apelor uzate după care punerea în funcționare a acestora;
2. Au fost primite în gestiune 2 fântini arteziene cu rețelele de apeduct din Cogilnic și din Malina (din bugetul orașului 35,2 mii lei);
3. Au fost efectuate lucrări de săpare și înlocuirea țevii de apeduct cu diametrul 200 mm pe o distanță de 800 de metri de la priza centrală până la fântâna de ramificație spre pompieri din regiunea Cogilnic (din bugetul orașului 323,3 mii lei);
4. Au fost identificate peste 150 gospodării conectate la sistemul centralizat de canalizare, care nu au achitat niciodată plata pentru acest serviciu;
5. A fost conectat turnul de apă din s. Bogdanovca Veche, care a fost instalat dar de 3 ani nu a fost conectat la rețea;
6. Au fost efectuate lucrările de conectare a rețelei centrale de la priza centrală cu rețeaua centrală de pe str. Ștefan cel Mare care nu a fost făcută de 3 ani, totodată fost efectuată ramificația pentru fiecare sector separat (regiunea Cogilnic, ȘPT și centru a or. Cimișlia);
7. A fost efectuată inventarierea rețelelor pe care le gestionează întreprinderea, în total sunt 86,3 km de apeduct și 26 km de rețea de canalizare;
8. Pentru asigurarea unui serviciu de asigurare cu apă și canalizare eficient au fost semnate contracte cu peste 50% din consumatori, întocmite acte de constatare a consumului fraudulos în suma de peste 15 000 lei, automatizate stațiile de pompare a apei;

Pentru eficientizarea serviciilor de salubritare:

1. Au fost încheiate contracte de prestare a serviciului de salubritare cu circa 75 % din agenții economici;

2. Au fost demolate și evacuate platforme pentru depozitarea deșeurilor, în locurile unde se dubla sau se tripla ridicarea deșeurilor;
3. Au fost identificate circa 450 de gospodării care nu au fost luate la evidență pentru achitarea taxei de salubritate;

Acțiuni orientate spre dezvoltarea instituțională a întreprinderii.

1. Lichidate restanțele la salariu. Achitarea salariului lunar;
2. Au fost achitate toate datoriile întreprinderii;
3. A fost luată în gestiune piața orașenească, care asigură un venit suplimentar;
4. A fost executate de către primărie cu contribuția proiectului PNUD „Energie și biomasă” lucrări de construcție a unei secții de producere a brichetelor (din bugetul orașului 944,2 mii lei) și transmisă întreprinderii.

Întreținerea și suplینirea bazei material-tehnice a întreprinderii

1. Controlorii au fost înzestrați cu telefoane cu camera foto și video pentru fotografierea contoarelor;
2. La excavator a fost instalat GPS pentru monitorizarea lucrului;
3. Au fost modificate și ajustate 2 remorci;
4. A fost procurat un tractor nou (pentru prima dată din anii nouăzeci);
5. A fost procurat un autovehicul Volkswagen T4 pentru echipa de intervenție la avarii;
6. Au fost instalate camere video la Priza centrală;
7. Au fost efectuate lucrări de acoperire a garajelor întreprinderii în volum de - 80%;
8. Se construiește la stația de epurare de către primărie poligonul nou pentru depozitarea temporară a deșeurilor solide cu suprafața de 1,0 ha..

Crearea condițiilor pentru buna funcționare a pieței orașenești.

1. Au fost construite 6 mese pentru piața orașenească;
2. A fost deschis WC public în piață;
3. Au fost încheiate contracte de prestare a serviciului de evacuare a deșeurilor cu toți agenții economici de pe teritoriul pieții;
4. A fost efectuată inventarierea tuturor gheretelor, containerelor și meselor de pe teritoriul pieții;
5. Au fost parțial evacuate gheretele care nu funcționează de pe teritoriul pieții și care nu au încheiat contracte cu întreprinderea noastră;

Diversificarea serviciilor întreprinderii municipale:

1. Au fost inițiate și implementate mai multe servicii pe care le prestează întreprinderea (cositul ierbii, îngrijirea mormintelor, altele);
2. Au fost efectuate lucrări de tocare a crengilor în volum de aproximativ 180 m³;

Întreținerea cimitirului orașenesc

1. Elaborarea regulamentului la cimitir;
2. A fost elaborat schema electronică pentru rezervarea locurilor la Cimitirul orașenesc;

Cultură, tineret și sport

Nr.	Denumirea activității	Cheltuieli (Lei)
1	Activități culturale-artistice de comemorare a poetului M.Eminescu. Ziua Națională a culturii.	20000
2	Participarea “FC Cimișlia” la Cupa Președintelui 2018	1200

3	Cofinantarea Turneului National la lupte libere “M.Timotin -2018”	3000
4	Participarea echipelor locale la spartachiada sportivă raională pentru tineret ”Mărțișor 2018”	6000
5	Mărțișor 2018 in satul Dimitrovca	1000
6	Organizarea si desfasurarea sarbatorilor de primavara 24.02 – 16.03.2018 in oras	9100
7	Cofinantarea Turneului Republican „Anatol Perciun 2018”	3000
8	Turneu local la Karate-do	3780
9	Spectacol “Frumoase sunt Horele”	2300
10	Organizarea evenimentelor de 9 Mai	7700
11	Concurs foto “Calatorie in orasul meu”	9000
12	Ziua sportivului – ziua recordurilor locale	24239
13	Manifestari in piata cu prilejul Zilei internationale a copiilor	12500
14	Participarea echipei de volei masculin din s. Bogdanoca veche la Turneul local in memoria antrenorului Mihail Stoianov, editia 2018	720
15	„Teatru in umbre” s. Dimitrovca	6565
16	Participarea selectionatei orasului la Campionatul deschis a raionului Cimisia la fotbal, editia 2018	36250
17	Organizarea si desfasurarea Taberei de creatie a artiștilor plastici, editia XVI	46000
18	Curse de cai, editia VIII	22766
19	Participarea selectionatei orasului la “Cupa raionului la fotbal”, editia 2018 (invingătoare)	8960
20	Targ de ovine si caprine	12500
22	Simpozion de sculptura	100000
23	Organizarea manifestarilor cu ocazia sarbatorilor in zilele de 25-31 august	195250
24	Hramul satului Bogdanovca veche	10902
25	Cofinantarea Turneului de lupte libere in memoria antrenorilor si luptatorilor din or. Cimisia	3000
26	Hramul satului Dimitrovca	10550
27	Festivalul “Miorita Laie-Bucalaie”	115275
28	Turneu la sah si dame „D.Moraru si C.Rosca in Memoriam”	4850
29	Manifestari de Anul Nou 2019	26945
	Total	703352

Manifestații realizate deja in anul 2019	
Minifestivalul „Miniaturi teatrale”	4000
Cofinantarea concertului formatiei „Milenium” cu prilejul zilei internationale a femeiei	10000
Manifestari cu prilejul zilei de 8 Martie in satul Bogdanovca Veche	3000
Manifestari cu prilejul zilei de 8 Martie in satul Dimitrovca	1000
Participarea echipelor locale la spartachiada sportivă raională pentru tineret ”Mărțișor 2019”	4340
Cofinantarea Turneului National la lupte libere in memoria antrenorului M.Timotin	3000

Concurs raional de interpretare vocala „Vocea Cimisliei”	14170
Organizarea clubului amatorilor de film „Lumiere” (7 sedinte au avut loc de la inceputul anului)	7000
Turneu local la Karate-do traditional	4000
Total	50510

Biblioteca Publică Orășenească „Mihai Eminescu”

În 2018 a fost reparat capital spațiul sanitar, antreul, coridorul până la et. 2. Au fost schimbate 4 uși exterioare a bibliotecii. Suma totală constituie 87,35 mii lei.

În 2018 martie – noiembrie, biblioteca a implementat cu succes proiectul „Dezvoltarea culturii media la bibliotecă” lansat de IREX EUROPE. În decembrie a fost amenajat UNGHERUL MEDIA dotat cu: Imprimantă color; Boxă portativă cu microfon; 2 mese, dulap pentru reviste, 4 fotolii, abonarea la 4 ediții periodice. Suma totală constituie 1100 dolari. Contribuția primăriei, în sumă de 8000 a fost folosită la procurarea a 25 scaune, materiale de cancelarie, pauze de cafea.

Astăzi utilizatorii bibliotecii se bucură de condiții bune, sunt mulțumiți și se rețin mai mult la bibliotecă. Din februarie biblioteca este acreditată să instruiască utilizatorii la accesarea serviciilor electronice. Au fost replicate 2 servicii moderne de bibliotecă „Clubul de animatii” și „Lupta împotriva cancerului la sân și col uterin”. În decembrie 2018 – februarie 2019 realizat proiectul „Informarea alegătorilor despre noul sistem electoral”
La 1 iunie 2018 a fost deschisă biblioteca stradală.

Compartimentul comunicare

- În data de 22 martie 2018 orașul Cimișlia a fost gazda evenimentului „Simpozion dedicat Centenarului Marii Uniri”. Astfel, la simpozion au participat mai multe personalități notorii din Republica Moldova precum: Alecu Reniță, Iurie Reniță, Tatiana Badan, Anatol Petrencu, Ion Negrei, Nicolaie Dabija, Daniela Buga-Vacarciuc, etc.
- Marșul Centenar la Cimișlia!!! 27 martie, o delegație oficială cu ansamblul „Teleagenul” de la Vălenii de Munte, România, oraș înfrățit cu Cimișlia, și o altă delegație oficială în frunte cu senatorul român, Viorel Badea.
- Manifestarea festivă cu ocazia finalizării sponsorizării Centrului Social „Concordia Cimișlia”, în data de 04.05.2018 a avut loc o ședință festivă cu participarea membrilor A.O. „Concordia. Proiecte Sociale”, administrația publică locală, beneficiarii Centrului Social și reprezentanții Centrului Raional de Creație a Copiilor și Adolescenților din Cimișlia. Întâlnirea a avut ca scop totalizarea muncii care s-a efectuat începând cu anul 2010 până în prezent. Pentru viitor primăria Cimișlia și-a asumat toată finanțarea Centrului Social "Concordia Cimișlia" (100%). Urmează să se identifice noi parteneriate pentru ca persoanele aflate în dificultate să beneficieze în continuare de acest mic ajutor: un prînz cald.
- În data de 10 mai, ora 10.00, a avut loc întrunirea primarilor din raioanele Cimișlia și Basarabeasca privind informarea și inițiativa creării G.A.L. – Grupurilor de Acțiune Locala, în cadrul conceptului de program LEADER.
- De 9 mai a fost acordat ajutor financiar pentru veterani și văduvele de război.
- Schimb de experiență între Grădinițele de pe ambele maluri ale Prutului "Cimișlia - Câmpina",
- În perioada de 28 - 30 mai 2018, orașul Cimișlia a fost gazda unei delegații oficiale din Municipiul Câmpina, România. În componența acesteia s-au aflat angajații Grădiniței "Iulia Hașdeu" și reprezentanții administrației publice locale. Vizita a fost efectuată în perioada manifestațiilor dedicate "Adio Grădiniță". În data de 30 martie 2018 la Câmpina, a fost semnat un contractul de colaborare privind relațiile de parteneriat în scopul dezvoltării educației Europene de calitate.

- La începutul lunii ianuarie, 2018 s-a deschis o grupă nouă de la Grădinița Făt-Frumos Costul total al lucrărilor a constituit suma de 320,0 mii lei. S-au reparat 6 pavilioane de joacă și pavat sectorul a 2 pavilioane de joacă pentru copii, costul lucrărilor fiind de 144,0 mii lei.

Atelier de Teatru Umbre pentru copii în satul Dimitrovca, 14 -24 iunie, Primăria orașului Cimișlia în colaborare cu Asociația Obștească Centrul de Proiecte Culturale Arta Azi, au stabilit un acord de parteneriat să colaboreze pentru organizarea Atelierului de Teatru Umbre pentru copii în satul Dimitrovca, parte a proiectului Școala de Dramaturgie Contemporană 2018, planificat pentru 14-24 iunie 2018.

- Școala de vară în cadrul proiectului „Creșterea gradului de confort a populației prin promovarea toleranței incluziunii sociale”, 18 iunie - 17 august 2018, la tabără au participat în jur de 100 de copii.

Un nou Parteneriat local pentru sporirea transparenței bugetare la Cimișlia.

La 30 august, primarul orașului, reprezentantul asociației Expert - Grup, și directorul executiv al Asociației Democrației Locale din Moldova, au semnat un Memorandum de cooperare în cadrul proiectului „Transparența bugetară la nivel local- premisă pentru dezvoltarea sustenabilă”. Proiectul „Transparența bugetară la nivel local - premisă pentru dezvoltarea sustenabilă”, este sprijinit financiar de Ambasada Olandei. Perioada de implementare: 30 august 2018 – 31 octombrie 2019.

Cimișlia este al treilea an consecutiv în TOPUL celor mai TRANSPARENTE localități din Moldova. Potrivit clasamentului efectuat de IDIS “Viitorul”, cele mai bune exemple de respectare a accesului la informație în anul 2018, Primăria orașului Cimișlia cu 97 de puncte este pe locul 2.

În data de 11 decembrie 2018, primăria Cimișlia a organizat Audieri Publice cu privire la două proiecte de decizii:

- Cu privire la aprobarea bugetului orașului Cimișlia pentru anul 2019;
- Cu privire la vânzarea unui teren de pășune pentru construcția unei ferme de cai în scopul dezvoltării turismului ecvestru.

Pe parcursul anului 2018 au fost organizate 1 dezbateri publice, 3 consultări publice și 3 audieri publice.

Consultări publice:

- cu privire la Restabilirea Zonei umede în lunca râului Cogâlnic, numită în popor iazul lui Iepure, cu reconstituirea lacului de acumulare apei din râul Cogâlnic. – perioada consultărilor 01 iunie 2018 -30 iunie 2018.

- proiectul privind darea în arendă a “Iazului Japari” prin licitație publică cu strigare.
- în cazul refuzului de a da în arendă iazul, alocarea de către consiliul orașenesc Cimișlia a unei investiții suficiente pentru reabilitarea acestuia, și amenajarea în scop de agrement.

- Primăria Cimișlia în colaborare cu Filiala Camerei de Comerț și Industrie a Republicii Moldova din Hâncești, a aplicat pentru Serviciul Experților Seniori (SES)- fundație a economiei germane pentru cooperare internațională, care este una dintre organizațiile germane lideri în domeniul delegării experților și managerilor pensionați.

- Astfel, în perioada 23 august - 13 septembrie, d-nul Uwe K. Korupp, expert în turism a împărtășit experiența acumulată în acest domeniu pentru a identifica factorii potențiali de dezvoltare a turismului în raionul Cimișlia, și a elaborat un plan de acțiuni în vederea dezvoltării și promovării turismului în raionul Cimișlia.

- 2 vizite de lucru a Ambasadorului UE în RM, Peter Michalko în orașul Cimișlia. Ambasadorul UE în RM, a fost la Incubatorul de Afaceri din Cimișlia, susținut de Uniunea Europeană, la parcul industrial Cimișlia și a vizitat Valul lui Traian.

- Experiența americană în domeniul Managementului Deșeurilor la Cimișlia
Primăria Cimișlia în parteneriat cu Î.M. Servicii Publice Cimișlia a beneficiat în perioada 24 septembrie - 27 septembrie 2018, de consultanța expertului american în domeniul Managementul Deșeurilor Solide, Ellen Lorshieder, șefa Departamentului Calitatea Mediului din Carolina de

Nord, SUA. Activitatea a fost finanțată prin programul de granturi mici - U.S. Speakers/Experts Program al Ambasadei SUA în Republica Moldova.

Serviciul urbanism și arhitectură

Pe parcursul anului 2018 au fost eliberate 77 Certificate de urbanism, 40 Autorizații de și desființare, 2 Autorizații de schimbare a destinației. Au fost înregistrate 55 Procese verbale de recepție finală a construcțiilor

La 14 februarie 2018 a avut loc concursul cu privire la edificarea Monumentului eroilor care au luptat pentru neam și țară. Au fost obținute avizele necesare și în rezultat în luna aprilie anul curent a fost adoptată Hotărârea Guvernului RM cu privire la edificare acestui monument.

În vara anului 2018 a avut loc prima ediție a taberei internaționale de creație a sculptorilor în orașul nostru. În urma acestui eveniment în Scuarul Copilăriei au fost instalate 5 sculpturi din piatră care au schimbat aspectul parcului și prezintă un punct de atracție pentru vizitatori.

Au continuat litigiile cu SRL Grand Oil, SRL Parstar, SRL Codru Ceban privind construcții neautorizate, acaparări de teren

Compartimentul reglementarea regimului proprietății funciare

În decursul anului 2018 au fost atribuite în proprietate, familiilor nou formate, un număr cu mult mai mic de sectoare de teren în comparație cu anii 2014-2016. Dacă în anii precedenți se atribuiu 60-70 sectoare, în anul 2018 sau atribuit doar pentru 9 familii și acestora fiindu-le alocate sectoare amplasate în vecinătate cu proprietățile rudelor acestora și cu suprafețe mai mici decât 0,06 ha. Rezerva de teren ramasă pentru atribuirea sectoarelor familiilor nou formate este de aproximativ 10,0 ha însă nu este oportun de o repartiza, deoarece pe majoritatea terenurilor alocate în anii precedenți nu se construiesc case, sectoarele sunt expuse la vânzare. Construcția sporadică a caselor îngreunează construcția infrastructurii edilitare, inclusiv a rețelelor electrice.

2. În anul 2018 a fost modificată procedura de înregistrare a bunurilor imobile proprietate publică și deja de doi ani primăria nu poate înregistra patrimoniul, nu poate înregistra terenurile care sînt solicitate pentru cumpărare de antreprenori pentru ași dezvolta afacerea. Cauza fiind modificarea legii cu privire la delimitare și birocratizarea excesivă la nivelul central. Dacă anii precedenți se reușea formarea și înregistrarea a aproximativ 30 bunuri anual, în anul 2018 sa reușit doar a 6 bunuri.

3. A fost finalizată corectarea planurilor geometrice pentru terenurile supuse procedurii de expropriere și facilitată exproprierea terenurilor pentru construcția drumului de centură a orașului.

4. A fost inițiată și efectuată cu suportul Agenției Servicii Publice identificarea erorilor și începută corectarea documentației de amplasare (planurilor geometrice) a terenurilor din orașul Cimișlia. Deplasările terenurilor față de coordonatele planetei constituie 04-1,6 m., ceea ce a provocat mai multe litigii și incomodități.

5. În anul 2018 primăria a procurat echipament modern pentru măsurători terestre - GPS în valoare de aproximativ 87,0 mii lei, la racordat la sistemul de coordonate cu care poate identifica corect amplasamentul bunurilor imobile, sau efectua alte măsurări și lucrări cadastrale pentru eficientizarea lucrului specialistilor funciari și a specialistului în construcții și economisirea banilor pentru plata serviciilor persoanelor licențiate. Specialistul funciar Prodanov Dionisie a înșusit lucrul cu GPS la nivel începător, urmează să continue instruirea și să obținem licența corespunzătoare.

6. Organizate trei audieri publice cu cetățenii:

- privind aprecierea suprafelor de teren pașune din s. Bogdanovca Veche și s. Bogdanovca Nouă, pentru transmiterea lor în arenda prin licitație publică, cu strigare în scopul folosirii în calitate de teren agricol, la care au participat în jur de 50 cetățeni. În final au fost atribuite pentru

arendă în jur de 60 ha de teren, câștigate la licitație de către locuitorii acestor sate, a câte 4,0-5,0 ha de teren.

- cu referire la iazului „Japari” înămolit și anume darea lui în arendă sau păstrarea acestuia fără a fi transmis în arendă cuiva. S-a hotărât ca bunul să nu fie transmis în arendă, să rămână în administrarea orașului pentru agrement. Consiliul orașenesc a acceptat părerea expusă de cetățeni și a alocat 500,0 mii lei pentru începerea lucrărilor de curățire a lui de nămolul acumulat. Recent a fost depusă la IFAD cererea de finanțare pentru suma de 200,0 mii dolari SUA și comandat proiectul tehnic pentru curățirea iazului.

- cu privire la înstrăinarea unui sector de pășune din rezerva primăriei, cu suprafața 1,0 ha, teren pentru construcția unei ferme de cai, din vecinătatea iazului „Japari”. Această idee fiind unul din punctele cheie a dezvoltării agroturismului. S-a acceptat atribuirea terenului și urmează formalitățile pentru înstrăinarea terenului cu scopul menționat.

Serviciul de gestionare a fondului silvic, pășunilor și apelor de suprafață.

În anul 2018 a fost instituit acest serviciu, prin angajarea unei persoane în funcția de pădurar și elaborarea amenajamentului silvic costul căruia împreună cu montarea bornelor costă aproximativ 90,0 mii lei. Au fost inventariate pădurile nou plantate, tinere, din anii 2002-2008 în mărime de 300 ha. Pentru anul 2019 sau planificat 50 000 mii lei pentru întreținerea acestora, care constă în rărire și formare a statutului silvic necesar pentru dezvoltarea benefică a arborilor.

Grădinițele de copii

În anul 2018 Consiliul orașenesc a acordat o atenție sporită instituțiilor preșcolare. Toate grădinițele de copii din oraș și satul Bogdanovca Veche au funcționat în regim normal. A fost continuată îmbunătățirea condițiilor bazei materiale a grădinițelor din oraș.

Pentru anul 2019 s-au alocat și mai mulți bani pentru grădinițele de copii:

- grădinița Făt Frumos – 660,0 mii lei pentru proiectarea și montarea în cazangeria pe biomasă a cazanelor cu gaze pentru asigurarea căldurii din surse diferite în situații când vor fi dificultăți în asigurarea cu biomasă;
- grădinița Ghiocel – 250,0 mii lei pentru construcția uscătoriei de rufe, reparații capitală a unui sector de canalizație, procurarea echipamentului pentru un teren de joacă;
- grădinița Rîndunica – 720,0 mii lei pentru reparații interioare și pavaj;
- grădinița Foișor – 970,0 mii lei pentru reparația acoperișului, terenuri de joacă, deschiderea unei grupe noi, construcția gardului;
- grădinița Scufița Roșie – 241,0 mii lei pentru reparația bucătăriei și spălătoriei;
- grădinița Viorica – 140,2 mii lei pentru reparația podelei și blocului alimentar.

În total: 2981,0 mii lei

În grădinița satului Bogdanovca Veche din cauza numărului mic de copii (17), costul întreținerii unui copil este foarte mare. Al doilea an hrana se prepară la bucătăria grădiniței Scufița Roșie și se transportează în termosuri.

Situația demografică din oraș

Conform datelor statistice, numărul populației din orașul Cimișlia este stabil, cu scădere ușoară, situația demografică denotă tendința spre îmbătrânire.

În anul 2007 de tot pe teritoriul administrat de primăria Cimișlia au fost 2368 elevi, în anul 2014 – 1666 și în anul 2018 – 1596, ori se atestă o tendință de scădere a numărului elevilor în instituțiile de învățământ.

În anul 2012 în orașul Cimișlia s-au născut 155 copii, în anul 2018 - s-au născut 144.

Populația orașului Cimișlia în vârstă de 0-14 ani, după o perioadă lungă de scădere, în anii 2012-2018 a avut o mică creștere de la 1577 la 01.01.2012 la 1630 la 01.01. 2018. Una din cauzele creșterii numărului de copii este migrația familiilor tinere din sate la oraș.

Orașul Cimișlia are toate premisele și trebuie să joace un rol de pol de creștere în regiune. Dar pentru realizarea acestui rol urmează să depunem eforturi conjugate a administrației

orășenești cu administrația raionului, cu Consiliul de Dezvoltare Regională Sud, cu Prlamentul și guvernul țării cu mediul de afaceri, cu cetățenii și cu partenerii de dezvoltare.

În prezent orașul Cimișlia este într-o dezvoltare frânată de mai mulți factori obiectivi și subiectivi, am speranța că vom avea puterea și înțelepciunea necesară pentru deblocarea acestor frâne în interesul cetățenilor noștri..

În final mulțumesc consilierilor orășenești, colectivului primăriei, partenerilor de dezvoltare, echipei de salubritate și îngrijire a spațiilor verzi, colectivului întreprinderii municipale „Servicii Publice Cimișlia”, colectivelor grădinițelor de copii, casei de cultură, bibliotecii, stadionului și tuturor celor ce și-au adus contribuția pozitivă la viața publică și privată a cetățenilor din comunitățile ce fac parte din unitatea administrativ teritorială, orașul Cimișlia

Primarul orașului Cimișlia

Gheorghe Răileanu